

Avalent>Kohtuasja algatamine>Vahendus>Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul>Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [Pt](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

inglise keel

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Swipe to change

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul**Portugal****PERELEPITUS PORTUGALIS****Vabatahtliku osalemise põhimõte ja kokkuleppe heakskiitmine**

Portugal on vahendus vabatahtlik. Lapsi või abikaasasid puudutava perekonnasisese vaidluse pooled võivad kasutada avalikku või eraviisilist perelepitust vastastikusel kokkuleppel. Ka kohus saab suunata pooled vahendusmenetlusse, kuid ta ei saa seda teha ilma nende nõusolekuta. Perelepitust saab kasutada enne hagiavalduse esitamist kohtule või tsiviilregistri ametile (*Conservatória do Registo Civil*) või hagi läbivaatamise ajal. **Mõlemal juhul peab perekondlike küsimustega seotud kokkuleppe olema heaks kiidetud, enne kui selle saab täitmisele pöörata.** Poolte esindajad (kui on) võivad samuti osaleda vahendusmenetluses – ja mõnikord nad ka osalevad. Vahendusmenetluse üldpõhimõtted on sätestatud 19. aprilli 2013. aasta seaduses nr 29/2013.

Vahendus kohtus

Kui pooled **kasutavad perelepitust enne hagiavalduse esitamist** ja kui saavutatakse kokkulepe, peaksid nad **taotlema tsiviilregistri ametilt kokkuleppe heakskiitmist**. Sellised kokkulepped võivad hõlmata abikaasasid puudutavaid küsimusi (nt lahutus, ülalpidamismaksud abikaasade vahel, perekonna kodu, endise abikaasa perekonnanime kasutamine) ja lapsi puudutavaid küsimusi (nt vanemliku vastutusega seotud kokkuleppe lisamine lahutuskokkuleppele või kokkuleppe täiskasvanud lastele ülalpidamistasude maksmiseks). Enne kokkuleppe heakskiitmist tsiviilregistri ametis esitab riigiprokuratuur (*Ministério Público*) kokkuleppe kohta arvamuse, kui see on seotud vanemliku vastutusega alaealiste eest.

Kui vahendusmenetlus korraldatakse enne hagiavalduse esitamist kohtule ja **kui selle ainus eesmärk on leppida kokku vanemlik vastutus alaealiste eest** (ilma lisatud lahutuskokkuleppe või kooselu kohtuliku lahutamiset), peavad pooled taotlema pädevalt kohtult kokkuleppe heakskiitmist.

Kui **perelepitus toimub hagi läbivaatamise ajal**, on menetlus järgmine:

Vanemlikku vastutust (nt eestkostet, külastused, ülalpidamistoetused alaealistele) puudutavate hagide korral on ette nähtud spetsiaalne tehniline ärakuulamis- ja vahendusetapp. Kohtunik kutsub pooled kohtumisele ja kui pooled ei jõua kokkuleppele, lükkab kohtunik läbirääkimised kahe kuni kolme kuu võrra edasi ning suunab pooled järgmiste alternatiivsete menetluste juurde: vahendus (kui pooled on edasisuunamisega nõus või taotlevad seda) või spetsiaalne tehniline ärakuulamine, mille korraldab kohtu tehnilise toe talitus. Kui edasilükkamisperiood on möödunud, läbirääkimised jätkuvad ning kui ühe eespool nimetatud meetodi abil jõutakse kokkuleppele, hindab kohtunik kokkulepet ja kiidab selle heaks. Kui kokkulepet ei saavutata, alustatakse kohtumenetlust.

Kõikide tsiviilhagide, sh abikaasasid puudutavate küsimuste (nt lahutus ja kooselu kohtulik lõpetamine, ülalpidamismaksud abikaasade ja endiste abikaasade vahel, perekonna kodu määramine, esialgse kokkuleppe puudumise korral) puhul võimaldab tsiviilmenetluse seadustiku (*Código de Processo Civil*) artikkel 273 reeglina kohtul menetluse peatada ja suunata asja vahendusmenetlusse, välja arvatud juhul, kui pooled ei nõustu edasisuunamisega. Vastavalt tsiviilmenetluse seadustiku artikli 272 lõikele 4 võivad ka pooled taotleda vastastikusel kokkuleppel menetluse peatamist kuni kolmeks kuuks ja algatada ise vahendusmenetluse.

Kui kokkuleppe saavutatakse vahendusmenetluse kaudu eespool nimetatud küsimusi puudutava hagi läbivaatamise ajal, peavad pooled **taotlema kohtult selle heakskiitmist**.

Avaliku registripidaja pädevusse kuuluvaid perekondlikke küsimusi puudutavad hagi esitada koos mõlema poole eelneva kokkuleppega, vastasel juhul kuuluvad need kohtu pädevusse. Sel põhjusel võib vahendusmenetluse kasutamine poolte algatusel olla kasulik enne kohtumenetluse algatamist. Pärast menetluse algatamist tsiviilregistri ametis peab registripidaja vastavalt 13. jaanuari määruse nr 272/2001 artikli 14 lõikele 3 teavitama lahutust taotlevaid abikaasasid vahendusteenuste olemasolust. See säte võimaldab pooltel kasutada ajal, mil lahutusmenetlus on vastastikusel nõusolekul tsiviilregistriametis pooleli, vahendusmenetlust abikaasade lepitamiseks või vanemlikku vastutust puudutava kokkuleppe (mis lisatakse lahutuskokkuleppele) läbivaatamiseks, kui riigiprokuratuur on esitanud asjaomase taotluse.

Avaliku või eraviisilise vahendaja valik, vahendusmenetluse kestus ja kulud

Vastavalt tsiviilmenetluse seadustiku artikli 272 lõikes 4 sätestatud põhimõttele kestab perelepitus reeglina **kuni kolm kuud**. Vahendusmenetlus võib kesta sellest tähtajast kauem ainult erandjuhtudel, kui see on põhjendatud.

Kui pooled valivad **eraviisilise vahendamise**, peavad nad maksma vahendajale tasu. See summa, eeskirjad ja vahendusgraafik nähakse ette vahendusprotokollis, millele pooled ja vahendaja vahendusmenetluse alguses alla kirjutavad. Justiitsministeerium haldab avalike ja eraviisiliste vahendajate registrit, millega pooled saavad tutvuda, et leida endale eraviisiline vahendaja: <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>.

Avaliku vahendusmenetluse kasutamiseks peaksid pooled pöörduma politsei- ja justiitspeadirektoraadi vaidluste alternatiivse lahendamise ameti (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) poole ning taotlema vahendusmenetlusele eelnevat kohtumist. Kohtumisaja saab kinni panna telefoni või e-posti teel või veebivormi täitmisega. Vahendusmenetlusele eelneval kohtumisel allkirjastavad pooled ja vahendaja vahendusprotokoll. Määratakse kindlaks ajavahemik, kehtestatakse kohtumiste ajakava ja selgitatakse menetluseeskirju.

Avaliku perelepituse maksumus on 50 eurot kummagi poole kohta olenemata kavandatud kohtumiste arvust. Selle tasu (50 eurot) peab kumbki pool maksma avaliku vahendusmenetluse alguses. Riiklikus süsteemis töötavate vahendajate tasu ei maksa pooled. Selle maksab politsei- ja justiitspeadirektoraat vastavalt ettenähtud tabelile.

Avaliku vahendusmenetluse kohtumised võivad toimuda politsei- ja justiitspeadirektoraadi ruumides või poolte elukohajärgse omavalitsuse ruumides. Avaliku vahenduse korral võivad pooled valida vahendaja avalike vahendajate registrist. Kui nad seda ei tee, määrab politsei- ja justiitspeadirektoraadi vaidluste alternatiivse lahendamise amet ühe avalike vahendajate registrisse kantud vahendaja vastavalt järjekorrale ning võttes arvesse vahendaja lähedust poolte elukohale. See määramine toimub tavaliselt elektrooniliselt.

Kui pooltel on õigus saada **õigusabi**, võib see katta vahenduse kulud.

Piiriüleline vahendamine ja kaasvahendamine

Piiriülese vaidluse korral, kui üks-ühele kohtumiste korraldamine ei ole võimalik, on võimalus kasutada vahenduse hõlbustamiseks videokonverentside süsteemi.

Portugalis on **teiste liikmesriikide vahendajaid** võimalik kanda justiitsministeeriumi hallatavasse perelepitajate registrisse (mis hõlmab nii avalikke kui ka eraviisilisi vahendajaid) ning neid saab ka valida välja avalike perelepitajate loetellu kandmiseks (riigihankega). Mõlemal juhul kohaldatakse nende suhtes samu tingimusi nagu kohalike vahendajate suhtes.

Portugalis on nii avalikus süsteemis kui ka eraviisilises vahendussüsteemis **lubatud kaasvahendamine**. Kaasvahendamine võib toimuda poolte valikul või vahendaja soovitusel, kui ta leiab, et selline lähenemisviis on asja lahendamiseks parim.

Kasulikud lingid

Vt <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>: link vahendust reguleerivatele õigusaktidele; link juurdepääsuks avalike ja eraviisiliste perelepitajate loetelule; link juurdepääsuks teabele perelepituse ja üldiselt vahendusmenetluse kohta.

Avaliku vahenduse taotlused: telefon + 351 808 26 2000, e-post smf@gral.mj.pt, veebivorm <http://smf.mj.pt/>.

Märkus

Sellel teabelehel esitatud teave on üldine ja ei ole ammendav; see ei ole kontaktpunkti, tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku, kohtute ega ühegi teise isiku suhtes siduv. See ei asenda vajadust tutvuda kehtivate õigusaktidega.

Viimati uuendatud: 28/01/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.